

Timrå kommun
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktiges
presidium
Kommunstyrelsen
Regionens revisorer

2020-10-13

Revisionsrapport ”Granskning av insatser för barn och unga”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en granskning av verksamheten för placeringar av barn och unga, med fokus på samverkan mellan skola och barn- och ungdomspsykiatri.

Revisionen önskar att barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 22 januari 2021. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress [lena.medin@kpmg.se](mailto:lana.medin@kpmg.se)) för vidarebefordran till revisorerna.

För Timrå kommuns revisorer

Sten Ekström
Ordförande

Kenneth Norberg
Vice ordförande

Granskning av insatser för barn och unga

Rapport

Timrå kommun

KPMG AB

2020-10-13

Antal sidor 16

Timrå kommun
Granskning av insatser för barn och unga
2020-10-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	5
2.3	Metod	5
3	Resultat av granskningen	6
3.1	Styrning och uppföljning	6
3.2	Samverkan internt	10
3.3	Samverkan externt	12
3.4	Placeringar	14
4	Slutsats och rekommendationer	15
4.1	Rekommendationer	15

1 Sammanfattning

Vi har av Timrå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska verksamheten för placeringar av barn och unga, med fokus på samverkan mellan skola och barn- och ungdomspsykiatri

Granskningen har syftat till att bedöma om insatserna för barn- och unga är ändamålsenlig, samt om det finns en fungerande samverkan kring målgruppen mellan socialtjänst, skola och barn- och ungdomspsykiatri.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att insatserna för barn- och unga samt samverkan mellan berörda parter är delvis ändamålsenlig. Vi bedömer att socialnämnden behöver se över och utveckla uppföljnings- och utvecklingsarbetet samt att samverkan med regionen behöver stärkas genom att upprätta informations- och kunskapsutbyte mellan berörda parter.

Vi kan konstatera att det pågår ett omfattande arbete gällande processkartläggningen inom IFO där merparten är färdigställd. Det har framkommit att processerna upplevs av vissa som svårnavigerade på grund av en allt för hög detaljeringsgrad. Vi anser att det är av vikt att processer inte ligger på en för detaljerad nivå och p.g.a. detta inte används i den omfattning den är avsedd att göra, d.v.s. som ett stöd i det dagliga arbetet. Vi kan också konstatera att det i nuläget inte finns ett bra system för avvikelserapportering och hanteringen av dessa.

Vidare bedömer vi att det finns en tillfredsställande uppföljning på individnivå. Däremot saknas systematiska uppföljningar på en aggregerad nivå i syfte att ex. följa upp och säkerställa kvalitet och ändamålsenlighet av beviljade insatser, att säkerställa att processer används och följs upp i syfte att öka kvalitet och rättssäkerhet samt att riktade utvecklingsåtgärder och insatser följs upp och utvärderas.

Vi bedömer att det överlag finns en fungerande struktur för samverkan mellan skola och socialtjänsten, däremot finns utvecklingspotential kring kommunikation och återkoppling kring anmälningar. Detta då skolan upplever att återkopplingar inte alltid kommuniceras tillbaka till anmälaren. Vid intervjuer framkommer att samverkan kring individärenden kan uppfattas som personbunden, vi bedömer därför att övergripande strukturer och arbetssätt behöver ses över för att säkerställa samverkan internt.

Vi kan konstatera att det finns brister i samverkan mellan skola, socialtjänst och regionen. Detta främst då MITTBUS-överenskommelsen inte är levande samtidigt som samverkan inte upplevs av de intervjuade initieras i ett tidigt skede. Det finns även problematik kring kontaktvägar med BUP och samverkan upplevs personbunden. Detta då det inte finns en tillfredsställande samverkan på en övergripande nivå.

Timrå kommun

Granskning av insatser för barn och unga
2020-10-13

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi:

- att socialnämnden utvecklar uppföljningsmoment för att säkerställa processernas ändamålsenlighet samt utvärdera om en integrering av checklistor är lämplig, se avsnitt 3.1
- att socialnämnden ser över arbetet kring avvikelsehantering, se avsnitt 3.1
- att socialnämnden ser över och utvecklar uppföljnings- och utvecklingsarbetet, se avsnitt 3.1 samt avsnitt 3.4
- att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden ser över strukturer och arbetssätt för att säkerställa samverkan internt, se avsnitt 3.2 inklusive exempel.
- att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden utvecklar informations- och kunskapsutbyte med regionen för att skapa strukturer för en utvecklad samverkan, se avsnitt 3.3

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Timrå kommuns revisorer fått i uppdrag att granska verksamheten för placeringar av barn och unga, med fokus på samverkan mellan skola och barn- och ungdomspsykiatri

Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen sörja för barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt, får det skydd och stöd som de behöver. Där så är möjligt ska detta ske i samförstånd med den unge och dess föräldrar, men i vissa fall kan tvångsåtgärder vara nödvändiga, där lagen om vård av unga, LVU, blir tillämplig.

En institutionsplacering är ett stort ingripande i en persons liv och skall föregås av en grundlig utredning som definierar vårdbehovet i syfte att vården kan utformas på bästa sätt för den enskilde och därmed också vara effektivt. Lagstiftningen ställer höga krav på att kommunen noga följer vården både under vårdtiden och efter.

Med anledning av ovanstående drar Timrå kommuns revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att kommunens arbete kring verksamheten för barn och unga behöver granskas.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningen syftar till att bedöma om insatserna för barn- och unga är ändamålsenlig, samt om det finns en fungerande samverkan kring målgruppen mellan socialtjänst, skola och barn- och ungdomspsykiatri.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- om processen för och rutiner kring insatser för barn- och unga är tydliggjord och känd?
- om det finns ett systematiskt planerings och uppföljningsarbete kring insatser för barn- och unga?
- om det finns upprättade och strukturerade former för samverkan med övriga huvudmän?
- om det finns en löpande utvärdering och utveckling av processen så att barn och unga får stöd så tidigt som möjligt samt om det finns rutiner i processen för att upptäcka om någon verksamhet inte anmäler i den omfattning som bedöms trolig
- om det sker en kvalitetssäkring av HVB-hem innan placering samt om det finns rutiner för att följa upp en placering?
- om det finns ett strukturerat arbete med att minska institutionsplaceringar?

Granskningen omfattar socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Socialtjänstlagen, SFS (2001:453)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, SFS (1990:52)
- Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument såsom processbeskrivningar, interna rutiner, MITTBUS-överenskommelse, Genomlysning av Timrå kommuns missbruksvård och Rutin för samverkan och ansvarsfördelning mellan skola och BUP inom Västernorrlands län.
- Intervjuer med berörda tjänstemän däribland Tf. enhetschef individ- och familjeomsorgen, verksamhetsutvecklare barn- och utbildningsförvaltningen/socialförvaltningen, biträdande förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen, samordnare barn- och familjeenheten, utredare på barn och familjeenheten, verkställare på barn- och familjeenheten, samt rektorer på barn och utbildningsförvaltningen.

Rapporten är faktakontrollerad av enhetschef för barn och familj, rektor på barn- och utbildningsförvaltningen, utredare på barn och familjeenheten, verkställare på barn- och familjeenheten, biträdande förvaltningschef barn- och utbildningsförvaltningen, verksamhetsutvecklare barn- och utbildningsförvaltningen/socialförvaltningen, samordnare barn- och familjeenheten.

3 Resultat av granskningen

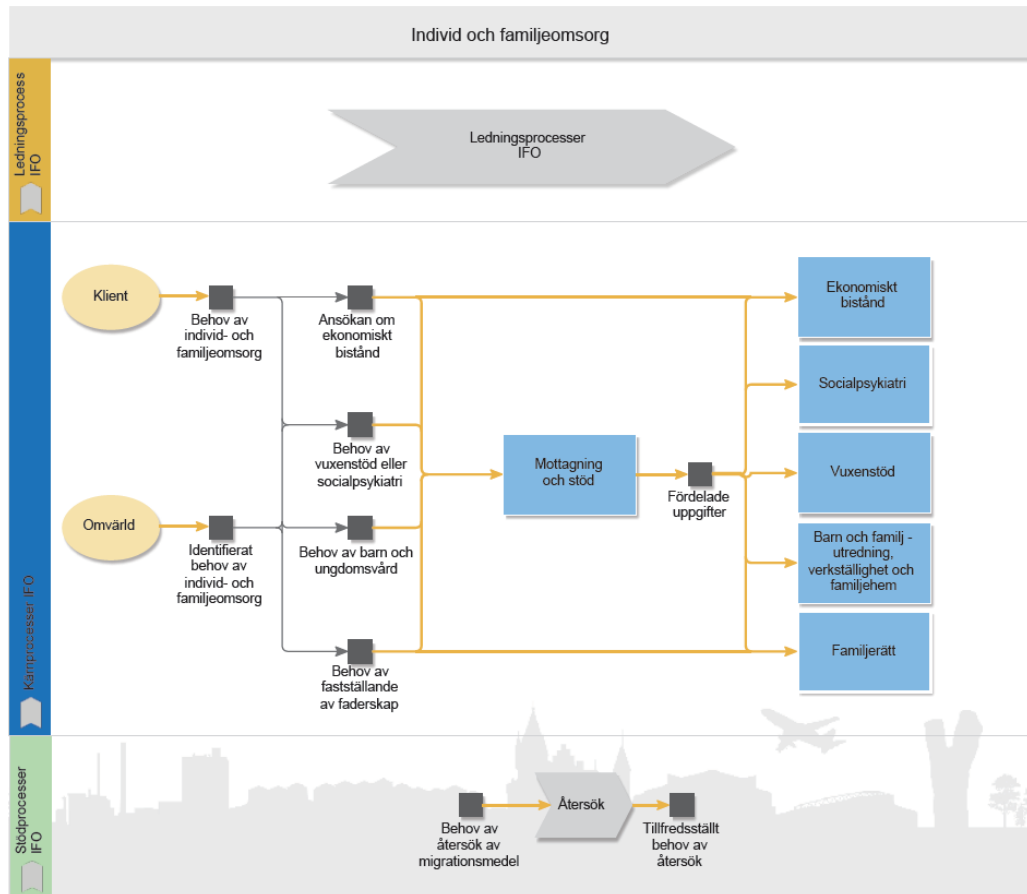
3.1 Styrning och uppföljning

Individ- och familjeomsorgen inom socialförvaltningen handhar insatser gällande barn- och unga i Timrå kommun. När en anmälan gällande barn- och unga inkommer till kommunen hanteras denna av mottagningsenheten som gör förhandsbedömningar och skyddsbedömningar. Om en anmälan är av karaktär och omfattning att beslut om att inleda utredning tas, överlämnas ärendet till utredningsenheten. Utredningsenheten beslutar därefter om insats är aktuell.

Timrå kommun arbetar utifrån Barnens Behov I Centrum (BBIC) som är ett arbetssätt för socialtjänstens barn- och ungdomsvård och innehåller bl.a. strukturer för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen. Syftet med BBIC är att stärka barns delaktighet och inflytande, förbättra samarbetet, skapa struktur och systematik så att både handläggning och insatser lättare kan följas upp samt att bidra till ökad kvalitet och rättssäkerhet.

Processbeskrivningarna är indelade i tre nivåer; Ledningsprocesser, Kärnprocesser samt Stödprocesser. Kärnprocesserna är indelade utifrån respektive enhet, inom barn- och familj återfinns processer bl.a. gällande anmälan, utredning, placering, Samordnad kommunal individuell plan (SKIP) och planera och följa upp samverkan.

Processbeskrivningarna är framtagna i IT-systemet 2c8 och samtliga delar som är färdigställda i dagsläget är interaktiva, vilket medför att medarbetare kan ta del av specifika processer och ta del av information och tillhörande dokument till respektive steg.

Figur 1: IFO processer översikt

Det har sedan drygt ett år tillbaka pågått ett relativt omfattande arbete med att ta fram tydliga processkartor för myndighetsutövningen som omfattar hela processer ur ett myndighetsperspektiv. Processbeskrivningarna är framtagna tillsammans med medarbetare och avsikten är att dessa ska vara ett stöd i vardagen för medarbetare inom myndighetsutövningen. Det framkom vid intervjuer att processkartläggningen för utredningsenheten tagit lång tid att arbeta fram samt att den hamnat på en relativt detaljerad nivå. Anledningen till detaljeringsgraden är att nyanställda enkelt ska kunna komma in i arbetet. Det framkommer även att då arbetet utgår ifrån en omfattande lagstiftning tenderar det att bli väldigt detaljerat, däremot upplevs det av vissa att denna detaljeringsnivå innebär svårigheter att följa processflödet och skapa sig en överblick. Detta kan i sin tur leda till att processerna blir avskräckande för att det är svårt att kunna skapa en överblick över processen och på så sätt enkelt hitta vad man letar efter.

Arbetet kring processkartläggningen för verkställare har påbörjats där samordnare tillsammans med medarbetare arbetar fram processbeskrivningar. Processbeskrivningarna omfattar de vanligaste verkställigheterna som t.ex. placeringar och kontaktpersoner. Enligt intervjuade finns det en tendens att dessa blir för omfattande och då flera medarbetare är med under uppbyggnaden finns det ofta olika åsikter att beakta vid framtagandet. Det har däremot varit ett fokus på att tydliggöra

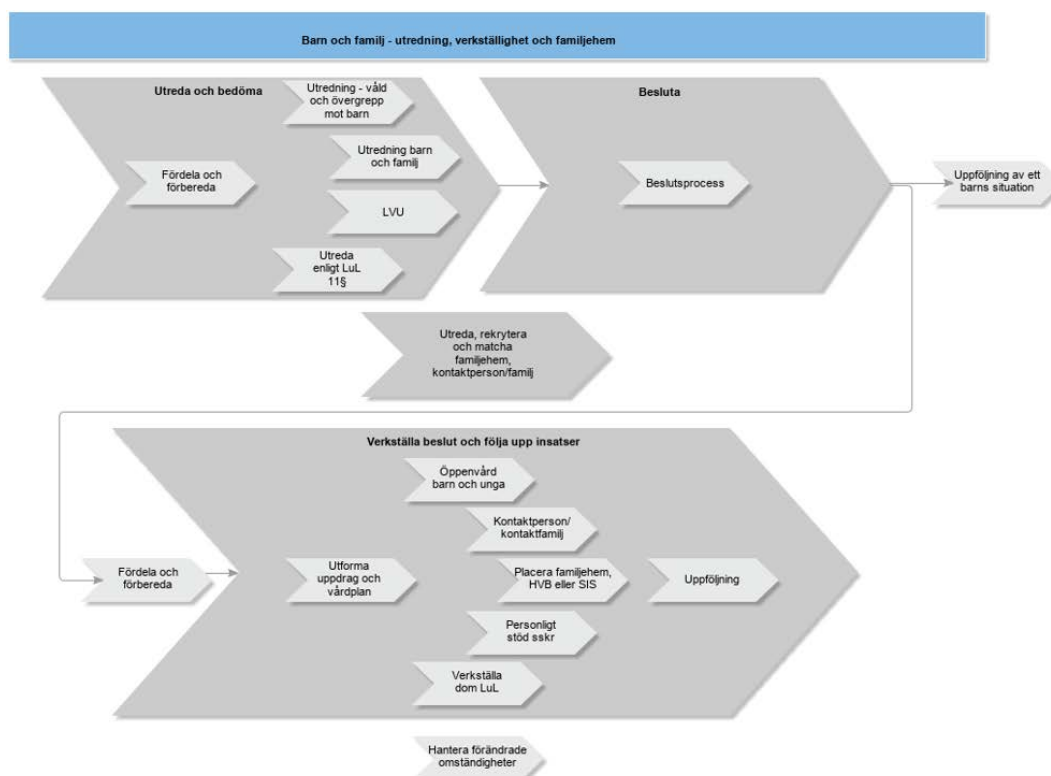
Timrå kommun

Granskning av insatser för barn och unga
2020-10-13

roller och att inte ha en för hög detaljeringsgrad för att det ska bli användbart och fungera som ett stöd i det dagliga arbetet. Det har även diskuterats om att upprätta en begreppslista för att kunna tydliggöra och förklara funktioner för att underlätta för medarbetare.

I dagsläget används s.k. checklistor som ett stöd i det dagliga arbetet, för att säkerställa de olika stegen i processerna samt öka rättssäkerheten. Det finns däremot en uppfattning om att checklistorna inte används av medarbetarna något som delvis kan bero på att checklistorna är på en grundläggande och allt för omfattande nivå. Enligt intervjuer är det största problemet med checklistorna att de innehåller allt för mycket dokumentation och att de istället borde innehålla hänvisningar till vart mer information går att hämta. Enligt intervjuade finns även ett problem i att hålla dessa uppdaterade då ständigt kommer ny och uppdaterad lagstiftning. I samband med kartläggningen av processerna har checklistor setts över och uppdaterats samt kopplats till processerna. Enligt intervjuer finns det inget bra system i dagsläget för avvikelser och hantering av avvikelser. Det är dock inte möjligt att hantera avvikelser i samma system som processerna är uppbyggda i utan kräver ett annat systemstöd.

Gällande processbeskrivningar som rör uppföljningar är inte arbetet färdigställt i dagsläget men ett arbete pågår med kartläggning av processer för att skapa processbeskrivningar även för den delen. Det framgår samtidigt att det finns ett behov av att förankra och kommunicera processerna inom IFO för att skapa tydlighet kring hur processerna ska användas för såväl medarbetare och ledning.

Figur 2: översikt av barn- och familjs processer.

Tanken med processbeskrivningarna är som tidigare nämnt att det ska fungera som ett stöd i vardagen och ska bidra till en kvalitativ och likvärdig process för samtliga individer. I dagsläget finns samtliga rutiner och checklistor samlade på en gemensam enhet på servern och tanken är att den ska avvecklas och istället lyftas in IT-systemet. Enligt intervjuade upplevs det finnas en viss problematik kring att rutiner och dokument inte hålls uppdaterade samt att det finns en viss avsaknad av rutiner. Det har däremot blivit bättre då ansvaret för administrationen lagts på samordnare istället för enhetschefer då det inte upplevs funnits tid till att hålla dessa uppdaterade. Enligt intervjuade finns även problem att det sker ständiga förändringar i verksamhetssystemet Procapita i syfte att tydliggöra systemet, problemet är då att rutiner och beskrivningar inte uppdateras och blir således delvis inaktuella. I den gemensamma mappen finns varierande detaljeringsgrad i rutiner och beskrivningar, somliga allt för omfattande och beskrivande i sin karaktär.

Vid faktakontrollen framkom att arbetet med processkartläggningarna är färdigställt. Det kan samtidigt uppkomma behov i framtiden att fler processer behöver beskrivas. Däremot kommer samtliga processer att följas upp och uppdateras vid behov en gång per år.

Utifrån att processbeskrivningarna lagts på en relativt detaljerad och grundläggande nivå upplevs det vara ett bra och informativt stöd i det dagliga arbetet för nyanställda. I samband med nyanställningar har inskolningen tidigare upplevts bristande och dåligt uppbyggt, men har under senare tid förbättrats och upplevelsen är att introduktionen för nya medarbetare som helhet förbättrats även om det finns arbete kvar att göra. Nyanställda får även ett introduktionshäfte samt inspelade videor som beskriver processerna som de dagligen är inne och arbetar i. Sedan en tid tillbaka finns även mentorsprogram för att handleda och introducera nya medarbetare. Enligt intervjuade finns alltid en problematik kring hur olika personer tar till sig information och att det därav behöver finnas såväl skriftligt som rörligt material för att kunna tillgodogöra sig information på bästa sätt.

Vid intervjuer framkom att det tidigare inte funnits mätbara mål men att det sedan en tid tillbaka har skett ett arbete skett för att förbättra målstyrningen. I dagsläget finns tydliga mål som även är mätbara då målen fått tydliga indikatorer på vad som ska uppfyllas för att exempelvis en insats ska avslutas. Det framkom att det sker uppföljningar på individnivå utifrån beslut, insats samt individens progression. Sedan årsskiftet har även ett arbete påbörjats kring egengranskningar likt egenkontroller för att säkra den egna verksamheten. Det upplevs däremot inte ske något systematiskt planerings- och uppföljningsarbete på aggregerad nivå trots att BBIC används. BBIC är tänkt att skapa underlag för systematisk uppföljning och i sin tur leda till bättre kunskap om de insatser som erbjuds samt om insatserna är fungerande och effektiva.

Vid faktakontrollen framkom att det skett egenkontroller enligt utarbetad rutin.

3.1.1 Bedömning

Vi kan konstatera att det pågår ett omfattande arbete gällande processkartläggningen inom IFO där merparten är färdigställd. Det har framkommit att processerna upplevs av vissa som svårnavigerade på grund av en allt för hög detaljeringsgrad. Vi anser att det är av vikt att detaljeringsgrader av processer inte ligger på en för detaljerad nivå och

p.g.a. detta inte används i den omfattning den är avsedd att göra, d.v.s. som ett stöd i det dagliga arbetet. Vi bedömer att socialnämnden behöver upprätta uppföljningsmoment av processerna för att säkerställa att dessa fungerar och används i den omfattning som är tänkt. För att i sin tur säkerställa kvalitet och rättssäkerhet i det dagliga arbetet.

Det har framkommit att checklistor används i dagsläget som ett stöd för varje enskild medarbetare, dock får vi uppfattningen om att dessa inte används i den utsträckning som är tänkt. Det har även framkommit att dessa ska integreras i processerna som är uppbyggda i IT-systemet 2c8.

Vi kan också konstatera att det i nuläget inte finns ett bra system för avvikelserapportering och hanteringen av dessa. Det har framkommit att dessa inte är möjliga att implementera i samma system som processkartläggningen är uppbyggd i. Vi bedömer dock att det är av vikt att avvikelser hanteras som en naturlig del i kvalitetsledningssystemet och det ständiga förbättringsarbetet. Vi rekommenderar därför att socialnämnden ser över arbetet kring avvikelser.

Vi ser positivt på att målarbetet har setts över och att det finns tydliga indikatorer för olika steg i insatserna. Det sker även uppföljningar av insatser, beslut och individens progression. Vi konstaterar däremot att det inte sker ett systematiskt uppföljnings- och utvecklingsarbete på en aggregerad nivå. Vi bedömer att klientuppföljningar som analyseras på en aggregerad nivå är av vikt för att säkerställa insatser, dimensioneringar och utvecklingsåtgärder i den befintliga verksamheten och bör vara ett led i det systematiska förbättringsarbetet.

3.2 Samverkan internt

Enligt intervjuade har samverkan inom socialförvaltningen förbättrats de senaste åren och upplevs i dagsläget fungera bra. Tidigare har det funnits otydligheter bl.a. kring hanteringen av LVU ärenden där det funnits ett gränsland då insatserna som avsett barn- och unga varit upp till 20 år och LVU- ärenden upp till 21 år. En av fördelarna som lyfts fram av de intervjuade är då kommunen är relativt liten är det inte så många medarbetare inblandande vilket medför att det är korta kontaktvägar till varandra samt enkelt att samverka i enskilda ärenden.

Inom barn- och utbildningsförvaltningen upplevs även där att samverkan internt har förbättrats. Tidigare upplevdes det svårt att få till samverkan då lärare och elevhälsan inte arbetade teaminriktat. Sedan några år tillbaka har det skett ett skifte där det nu sker ett mer förebyggande arbete i elevhälsan. Till följd av fler tidiga insatser är skolan med sin elevhälsa med i arbetet kring eleven redan från start. Det upplevs även finnas mer kunskap och förståelse inom förvaltningen kring samverkan och även utbyte mellan de olika skolorna i kommunen. Det sker regelbundna mellan elevhälsoteamet och övrig personal inom skolan och enligt intervjuade sker nu ett mer systematiskt arbete runt individen där fokus ligger på att inringa varför exempelvis extra anpassningar och särskilt stöd ska initieras. Ett beslut om särskilt stöd för elever föregås alltid av en utredning för att ringa in vilka behov eleven har och renderar i ett åtgärdsprogram där det sedan sker en utvärdering kring vilka åtgärder som vidtagits.

Enligt intervjuer framkom att skolan arbetar löpande med att utveckla och följa upp processen kring barn- och unga vilket sker vid bl.a. teammöten som hålls regelbundet

Timrå kommun

Granskning av insatser för barn och unga
2020-10-13

Socialtjänsten upplever att den interna samverkan fungerar bra och det upplevs vara en fördel att kommunen är storleksmässigt relativt liten vilket medfört att det finns en god kännedom om varandra och varandras verksamheter.

Samverkan mellan skola och socialtjänst har tidigare inte fungerat tillfredsställande då det ofta uppkommit konflikter men har under de senaste åren förbättrats och där man styr om inriktningen på arbetet från att arbeta individuellt till att arbeta mer tillsammans. Detta kan delvis förklaras genom arbetet med Idéplattformen som utarbetades 2014. Plattformen är framarbetad av medarbetare och chefer inom de båda förvaltningarna. Syftet med framtagandet av Idéplattformen var att skapa en idé kring samverkan mellan skola och socialtjänst kring barn och unga. Plattformen innehåller även förtydligande rörande roller och ansvarsfördelning samt gemensamt överenskomna principer och förhållningssätt.

Samverkan på en övergripande nivå upplevs fungera bra där det finns tydliga och bra dialoger kring samverkan och dess inriktning samtidigt som det upplevs finnas ständiga förbättringar mellan olika arbetsgrupper för att få en ännu bättre samverkan och förståelse för varandras verksamheter. I vissa fall upplevs samverkan kring enskilda individer variera och ibland vara personbunden. Detta kan delvis förklaras att det finns olika tidsperspektiv i olika ärenden från respektives sida enligt de intervjuade. Det upplevs även finnas problematik kring återkopplingar i enskilda ärenden där återkoppling kring anmälningar inte alltid kommuniceras tillbaka till anmälare. Det framgår däremot enligt processbeskrivningen för anmälan att mottagningsgruppen ska återkoppla en inkommen anmälan till den som står som anmälare. Däremot är det upp till anmälare på skolan att följa upp en anmälan efter drygt två veckors tid,

Det upplevs av de intervjuade finnas en trygghet bland personalen i skolan gällande anmälningsplikten och det finns en öppen dialog inom respektive läroteam där det sker en konsultering med elevhälsan, kollegor och ibland även vårdnadshavare kring oro för den enskilde eleven. Det förekommer även att skolan bjuder in socialtjänsten till personalträffar i samband med terminsstarter att rådgöra och informera om t.ex. anmälningar. Personal inom skolan har även möjligheter att konsultera och rådfråga handläggare löpande när det uppstår funderingar eller finns behov av vägledning.

Det sker årligen en samverkansträff mellan skola och socialtjänsten där huvudsyfte är att skapa dialog och fysiska träffar för att påminna om rutiner och arbetssätt. Under träffen sker även en kortare enkätutvärdering.

Socialtjänsten har tillsammans med skolan framarbetat en process för att upprätta en kommunal samordnad individuell plan (SKIP). SKIP:en är inte till för att användas istället för att anmäla oro för ett barn eller elev utan om en verksamhet bedömer att det finns behov av samordning av pågående insatser mellan skola och socialtjänst kring ett enskilt barn eller elev. SKIP:en upprättades under 2019 och det har hittills inte genomförts några större antal SKIP:ar inom kommunen. Däremot upplevs SKIP:en fungera bra i de fall den använts och bedöms ge mycket för såväl vårdnadshavare, barn/elev samt socialtjänsten och skolan. Innan en SKIP initieras behöver en bedömning och förankring genomföras inom den egna verksamheten och kräver samtycke av vårdnadshavare. Det finns även två utsedda SKIP-samordnare anställda på skolan samt socialförvaltningen och fungerar som stöd i SKIP-processen. Det framkommer av de intervjuade att det finns svårigheter att kunna särskilja på en SKIP

och ett vanligt samverkansmöte och att det ibland finns oklarheter i anledningen och bakgrunden till mötet. Vid intervjuer har det även framkommit att tanken är att SKIP ska breddas och i framtiden även gälla vuxna. Det upplevs även att processen inte implementerats fullt ut i verksamheterna och därav finns det en dålig vetskap om vad ett SKIP-möte innebär.

3.2.1 Bedömning

Vi kan konstatera att samverkan inom skolan samt samverkan inom socialtjänsten upplevs fungera bra och tillfredsställande. Vi bedömer att det överlag finns en fungerande struktur för samverkan mellan skola och socialtjänsten, däremot finns utvecklingspotential kring kommunikation och återkoppling kring anmälningar. Detta då skolan upplever att återkopplingar inte alltid kommuniceras tillbaka till anmälaren. Vid intervjuer framkommer att samverkan kring individärenden kan uppfattas som personbunden, vi bedömer därför att strukturer och arbetssätt i enskilda ärenden behöver ses över för att säkerställa samverkan internt.

Ett exempel är att tydliggöra processbeskrivningar och förankra dessa bland medarbetare i förvaltningarna. Genom att exempelvis rapportera då parter avviker från processen/rutinen kan detta uppmärksammas och följas upp i syfte att redogöra för respektives ansvarsområden och generella förhållningssätt kring processen kring enskilda individer.

Vi bedömer även att SKIP-processen behöver förankras i verksamheterna för att uppfylla syftet och säkerställa samverkan i enskilda ärenden.

3.3 Samverkan externt

För samverkan mellan skola, socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri (BUP) finns det inom Västernorrlands län en överenskommelse för att säkerställa samarbete och samordning kring barn och unga som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa (MITTBUS)¹. Målet för samverkan i Västernorrlands län är att alla barn och unga har ett sådant stöd att de om möjligt kan fostras, bo och leva i sin familj och vara kvar i sitt naturliga sammanhang. Vidare framgår det att Regionen och kommunerna i Västernorrland ska arbeta i samverkan med utgångspunkt i den nationella barnrättsstrategin. Vid intervjuerna framkom det att det finns en varierande kännedom om MITTBUS. Det framkom även att överenskommelsen inte är reviderad sedan den fastslogs i oktober 2013 detta trots att socialtjänsten lyft detta till Regionen vid ett antal tillfällen. En rutin för samverkan och ansvarsfördelning mellan skola och BUP i Västernorrlands län har tagits fram under 2018 och reviderats i november 2019². Rutinen omfattar till största del en beskrivning av respektive huvudmans ansvarsområde men tar även upp att samverkan bör initieras i ett tidigt skede och att samtliga aktörer är skyldiga att samverka kring det aktuella barnet/ungdomen. De intervjuade upplever att det finns problem kring samverkan med regionen och att samverkan inte ofta initieras i ett tidigt skede. Det framkommer av intervjuer att

¹ Överenskommelse MITTBUS, 2013-10-25

² Rutin för samverkan och ansvarsfördelning mellan skola och BUP inom Västernorrlands län, 2019-11-29

avvikelser enligt samverkansrutinen inte rapporteras i någon större omfattning trots uppenbara problem kring samverkan.

Gällande kallelser till samordnad individuell plan (SIP) har såväl socialtjänsten som skolan möjlighet att kalla till möte. Enligt intervjuade har ett beslut fattats kring att även skolan har möjlighet att kalla till möte, detta har dock inte dokumenterats i någon övergripande rutin till följd av att MITTBUS inte är reviderad. SIP-mötena upplevs fungera bra utifrån ett individperspektiv men samtidigt finns svårigheter att komma i kontakt med BUP samt att samverkan upplevs personbunden då det inte finns en tillfredsställande samverkan på en övergripande nivå.

Vid faktakontrollen framkom det att MITTBUS-avtalet inte omfattar skolan däremot är skolan med i länssamverkansgruppen där det bl.a. togs fram en överenskommelse med socialtjänsten och BUP gällande remisskrivningar.

Det framkom av intervjuerna att det samtidigt inte finns en primärvård som kan ta emot barn och unga med lättare psykisk ohälsa. Det upplevs finnas ett behov av att ha en primärvård som har möjlighet att ta emot barn och unga med lättare psykisk ohälsa. Detta då tröskeln ofta kan vara lägre till att ta kontakt med en vårdcentral istället för socialtjänsten eller BUP.

Enligt intervjuade har en samverkan mellan socialtjänsten och mödravårdscentralen (MVC) och barnavårdscentralen (BVC) upprättats i januari 2020 där öppenvården är tillgängliga för att ge råd och stöd till föräldrar. Denna samverkan har upplevts uppskattad av samtliga parter och socialtjänsten har fått ett bra tillfälle att etablera kontakt med föräldrar och informera om sin verksamhet. Upplevelsen är att MVC och BVC kan "marknadsföra" socialtjänsten och därigenom ge föräldrar ett större förtroende för socialtjänsten. Utöver detta finns även en samverkan mellan Timrå kommun och polisen för att öka tryggheten i kommunen. Detta har bland annat inneburit att det sker riktade insatser mot identifierade områden som anses vara i behov av utveckling för att öka tryggheten och minska brottsligheten samt gemensamma informationsmöten tillsammans med socialtjänsten, skolan, fritidsenheten samt polisen.

3.3.1 Bedömning

Vi kan konstatera att det finns brister i samverkan mellan skola, socialtjänst och regionen. Detta främst då MITTBUS-överenskommelsen inte är levande samtidigt som samverkan inte upplevs av de intervjuade initieras i ett tidigt skede. Det finns även problematik kring kontaktvägar med BUP och samverkan upplevs personbunden. Detta då det inte finns en tillfredsställande samverkan på en övergripande nivå.

En orsak till detta bedömer vi dels kan bero på bristande information och kunskap om varandras verksamheter. Vi ser därför ett behov av ett mer systematiskt utbyte mellan verksamheterna på såväl chefs- som medarbetarnivå. Vi anser även att avvikelser behöver rapporteras in där det finns skäl för en avvikelse utifrån samarbetet med BUP. Detta synliggör problem och dess omfattning för att möjliggöra en tydlig dialog kring brister och vad som behöver utvecklas gällande samverkan mellan parterna.

3.4 Placeringar

Barn- och utbildningsförvaltningen upplever att mycket har förbättrats när det gäller arbetet kring placeringar. Detta kan delvis förklaras i att det tidigare upplevts tagit lång tid för skolan att veta när och vem som ska kontaktas på den skola som barn- och unga blir placerade på samtidigt som socialtjänsten har blivit snabbare på att meddela skolan kring processen. I nuläget finns en skolsamordnare som bl.a. har ansvaret för att kontakta skolor där barn är placerade. Till följd av det arbete som genomförts och fortgår gällande samverkan mellan skolan och socialtjänsten har en större förståelse uppkommit kring varandras uppdrag som bidragit till en förbättrad process kring placeringar. Gällande placerade barns skolgång har det tidigare förekommit att behandlingshemmen bedrev undervisning för individerna men sedan några år tillbaka finns en bra och tydlig kommunikation där skolan fungerar som ett "bollplank" gällande placerade barn och ungdomars skolgång för att dessa ska kunna placeras i en befintlig skola med ex. särskilda anpassningar.

Socialtjänsten har befintliga rutiner gällande kvalitetssäkring vid institutionsplaceringar och har i dagsläget ingen som är placerad på ett SIS-hem.

Det pågår samtidigt arbete på flera håll för att minska antalet placeringar. Inom ledningsgruppen sker bland annat ett arbete med översyn av missbruksinsatser. Detta arbete är även riktat mot minderåriga och här är även tänkt att föräldrar med missbruksproblematik kommer innefattas. Under 2019 genomfördes en genomlysning av Timrå kommuns missbruksvård³ och påvisade bl.a. att det inom Barn- och familjeenheten, vuxenenheten och socialpsykiatrin fanns en avsaknad av uppsökande/förebyggande arbete för att tidigt kunna upptäcka personer som riskerar att hamna i ett missbruk. Denna aspekt bör utvecklas och beaktas i en eventuell översyn av hemmaplanslösningar. 2019 påbörjades ett projekt för att se över hemmaplanslösningar där bl.a. familjeresurscenter (FRC) skulle utvecklas. Detta för att kunna genomföra utredningar i hemmamiljö istället för som tidigare på ett HVB-boende. Det genomfördes även en utredning om det skulle vara möjligt för Timrå Kommun att starta ett eget HVB-hem, detta var dock inte aktuellt då underlaget i Timrå kommun ansågs för litet. Vi har däremot inte tagit del av någon uppföljning eller någon plan på när detta ska följas upp för att kunna se eventuell effekt av insatserna.

Det har samtidigt pågått ett intensifierat arbete mellan myndighetssidan och öppenvården det senaste året där fokus har legat på att genomföra utredningar i hemmiljö, detta då en större inblick ges i familjesituationen om utredningen görs hemma hos familjen. Då det visat sig att insatser på hemmaplan ofta är en bättre lösning förespråkas detta. Om det av olika anledningar ändå skulle finnas skäl för en placering på ett HVB-hem finns journalföring för respektive HVB-hem tillgänglig för den ansvarige handläggaren. Detta för att kunna säkerställa vilka HVB-hem som fungerar bra respektive mindre bra. Innan en placering har handläggare en dialog med övriga medarbetare om erfarenheter kring enskilda HVB-hem samt att det finns ett kvalitetsindex SSIL, som är ett informationssystem för att matcha vårdköparens placeringsbehov med lämpliga vårdgivare, som handläggare använder sig av för att få indikationer om det specifika boendet. Ansvaret för uppföljning av en placering ligger

³ Kommunförbundet; FoU Västernorrland, Genomlysning av Timrå kommuns missbruksvård, 2019

på respektive handläggare i det specifika ärendet där enhetschef följer upp journalanteckningar för att säkerställa att uppföljningar genomförs.

Timrå kommun har i nuläget 29 familjehemsplaceringar där det sedan en tid tillbaka pågått ett arbete för att familjehemmen ska skriva avtal direkt med kommunen istället för via företag. På så sätt underlättas kontakter och upplysningar kring olika familjehem.

Det sker även ett arbete för hemtagning där det ges ett föräldrastöd för att kunna förändra de faktorer som innebar att en placering blev aktuell. En samordnare arbetar löpande med ärendegenomgångar för att säkerställa att barnet kan flytta tillbaka till familjen. I en del fall är det aktuellt att succesivt trappa upp tiden i hemmiljö samt umgänge med andra för att säkerställa barnets övergång.

3.4.1 Bedömning

Vi konstaterar att arbetet kring placeringar och tillhörande kvalitetssäkringar av dessa upplevs fungera tillfredsställande. Insatser på hemmaplan förespråkas, vi kan däremot inte se att det skett någon uppföljning av genomförda åtgärder. Något vi bedömer som viktigt i det systematiska förbättringsarbetet för att kunna identifiera, utveckla och avveckla åtgärder och insatser som gagnar den enskilde individen.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att insatserna för barn- och unga samt samverkan mellan berörda parter är delvis ändamålsenlig. Vi bedömer att socialnämnden behöver se över och utveckla uppföljnings- och utvecklingsarbetet samt att samverkan med regionen behöver stärkas genom att utveckla informations- och kunskapsutbyte mellan berörda parter.

4.1 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi:

- att socialnämnden utvecklar uppföljningsmoment för att säkerställa processernas ändamålsenlighet samt utvärdera om en integrering av checklistor är lämplig, se avsnitt 3.1
- att socialnämnden ser över arbetet kring avvikelsehantering, se avsnitt 3.1
- att socialnämnden ser över och utvecklar uppföljnings- och utvecklingsarbetet, se avsnitt 3.1 samt avsnitt 3.4
- att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden ser över strukturer och arbetssätt för att säkerställa samverkan internt, se avsnitt 3.2 inklusive exempel.
- att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden utvecklar informations- och kunskapsutbyte med regionen för att skapa strukturer för en utvecklad samverkan, se avsnitt 3.3

Datum som ovan

KPMG AB

Timrå kommun
Granskning av insatser för barn och unga
2020-10-13

Oskar Nordmark
Kommunal revisor

Mikael Lindberg
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.